

KANSALLISET SÄÄNNÖT, MUKAUTUKSET JA POIKKEUKSET EU:N ELINTARVIKEHYGIENIALAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

Tämän muistion tarkoitus on selventää EU:n hygienialainsäädännön tarjoamia mahdollisuuksia antaa kansallista lainsäädäntöä tietyistä EU-lainsäädännön ulkopuolelle jätetyistä asioista, mukauttaa EU:n elintarvikehygieniasetusten liitteiden vaatimuksia ja käyttää hyväksi EU-lainsäädännön mahdollistamia poikkeuksia. Lisäksi muistiossa kuvataan EU:n notifiointijärjestelmää, jolla kansallisesta lainsäädännöstä ilmoitetaan (notifioidaan) luonnosvaiheessa Euroopan komissiolle ja toisille Euroopan unionin jäsenvaltioille.

Liitteen taulukoissa on listattu maa- ja metsätalousministeriön asetuksilla annetut kansalliset säännöt, mukautukset ja poikkeukset EU-lainsäädännöstä sekä muu kansallinen jousto.

Sellaisia kansallisen lainsäädännön muutosehdotuksia, joita Euroopan komissio ei ole hyväksynyt (ja joita ei sen vuoksi ole voitu antaa), ei ole sisällytetty taulukoihin.

EU-lainsäädännön jousto	EU-lainsäädäntöperusta	Kansallinen lainsäädäntö
Kansalliset säännöt EU- lainsäädännön ulkopuolelle jätetyistä asioista	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 852/2004 1 artikla 3 kohta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 853/2004 1 artikla 4 ja 5(c) kohta Komission delegoitu asetus (EU) 2019/624 12.1 a artikla	MMMa 318/2021
Mukautukset EU:n elintarvikehygieniasetusten liitteistä	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 852/2004 13 artikla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 853/2004 10 artikla	MMMa 318/2021
Perinteisiä elintarvikkeita koskevat poikkeukset	Komission asetus (EY) N:o 2074/2005 7 artikla	MMMa 318/2021
Lihantarkastusta koskevat poikkeukset	Komission delegoitu asetus (EU) 2019/624 6, 7 ja 12 artikla Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/627 13 artikla	MMMa 315/2021

1. KANSALLISET SÄÄNNÖT EU-LAINSÄÄDÄNNÖN ULKOPUOLELLE JÄTETYISTÄ ASIOISTA

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 852/2004 ja (EY) N:o 853/2004

Jäsenvaltioilla on mahdollisuus jättää alla olevat asiat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 852/2004 ja (EY) N:o 853/2004 soveltamisalan ulkopuolelle. Edellytyksenä on, että näistä asioista säädetään kansallisesti (ns. kansalliset säännöt) ja säädösluonnokset ilmoitetaan Euroopan komissiolle ja toisille Euroopan unionin jäsenvaltioille.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksia (EY) N:o 852/2004 ja (EY) N:o 853/2004 ei sovelleta:

- alkutuotannon tuotteiden pienten määrien toimittamiseen tuottajan toimesta suoraan lopulliselle kuluttajalle tai paikallisiin vähittäisliikkeisiin, jotka toimittavat tuotteet suoraan lopulliselle kuluttajalle.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 853/2004 ei sovelleta:

- alkutuotannon tuotteiden pienten määrien toimittamiseen tuottajan toimesta suoraan lopulliselle kuluttajalle tai paikallisiin vähittäisliikkeisiin, jotka toimittavat tuotteet suoraan lopulliselle kuluttajalle;
- tuottajiin, jotka toimittavat tilalla teurastettujen jäniseläinten ja siipikarjan lihaa pieninä määrinä suoraan lopulliselle kuluttajalle tai paikallisiin vähittäisliikkeisiin, jotka toimittavat lihan ja tuotteet suoraan lopulliselle kuluttajalle;
- metsästäjiin, jotka toimittavat luonnonvaraista riistaa tai luonnonvaraisen riistan lihaa pieninä määrinä suoraan lopulliselle kuluttajalle tai paikallisiin vähittäisliikkeisiin, jotka toimittavat tuotteet suoraan lopulliselle kuluttajalle.
- vähittäiskauppaan
 - jos toimitetaan eläinperäisiä elintarvikkeita toiseen liikkeeseen ja toiminta on vain varastointia tai kuljetusta tai
 - jos eläinperäisiä elintarvikkeita toimitetaan vähittäisliikkeestä toisiin vähittäisliikkeisiin ja toiminta on kansallisen lainsäädännön mukaan vähäistä, paikallista ja rajoitettua.

Lisäksi jäsenvaltiot voivat kieltää tai rajoittaa raakamaidon käyttöä taikka poiketa tietyistä raakamaidon laatuvaatimuksista silloin, kun maitoa käytetään kypsytettyjen juustojen valmistuksessa.

Suomi voi myös hyödyntää komission delegoidun asetuksen (EU) 2019/624 12 artiklan 1 a kohtaa, joka mahdollistaa poronlihan suoramyynnin ilman lihantarkastusta.

2. KANSALLISET MUKAUTUKSET JA POIKKEUKSET EU-LAINSÄÄDÄNNÖN VAATIMUKSISTA

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 852/2004 ja (EY) N:o 853/2004

Komission delegoitu asetukset (EU) 2019/624 ja komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/627

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 852/2004 ja (EY) N:o 853/2004

Jäsenvaltiot voivat tietyin perustein mukauttaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 852/2004 ja (EY) N:o 853/2004 liitteiden vaatimuksia.

Mukautusten tarkoitus on helpottaa perinteisiä tuotteita valmistavien sekä maantieteellisesti epäsuotuisilla alueilla sijaitsevien elintarvikehuoneistojen toimintaa. Lisäksi muutkin kuin edellä mainitut elintarvikehuoneistot voivat saada mukautuksia rakenteiden, suunnittelun ja laitteiston osalta.

Komission delegoitu asetukset (EU) 2019/624 ja komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/627

Komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2019/624 ja komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2019/627 ei ole enää vastaavaa mukautusmahdollisuutta kuin oli kumotussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 854/2004. Sen sijaan komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2019/624 ja komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2019/627 jäsenvaltioille on annettu mahdollisuus tietyin ehdoin säätää poikkeuksista koskien virkaeläinlääkärin läsnäoloa pienteurastamoissa ja pienissä riistan käsittelylaitoksissa sekä poikkeuksista koskien poron ja muun tarhatun riistan lihantarkastusta.

Ilmoittaminen (notifiointi) teknisten määräysten TRIS-tietokantaan

Kansallisista mukautuksista ja poikkeuksista ilmoittamisesta säädetään teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisesta noudatettavasta menettelystä (kodifikaatio) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2015/1535.

Jäsenvaltion on toimitettava komissiolle ja toisille jäsenvaltioille kansalliset säädösluonnokset, joilla mukautettaisiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 852/2004 ja/tai (EY) N:o 853/2004 vaatimuksia tai käytettäisiin hyväksi komission delegoidun asetuksen (EU) 2019/624 ja komission täytäntöpanoasetuksen (EU) 2019/627 mahdollistamia poikkeuksia. Ilmoitukset (notifikaatiot) kansallisista säädösluonnoksista toimitetaan työ- ja elinkeinoministeriön TRIS-yhteyshenkilön kautta komissiolle, joka kääntää ne kaikille jäsenvaltioiden virallisille kielille.

Ilmoituksessa jäsenvaltion on selostettava mukautus- ja poikkeusehdotusten sisältö, perusteltava niiden tarpeellisuus ja vakuutettava, että ne eivät vaaranna elintarviketurvallisuutta.

Komissiolle ja toisilla jäsenvaltioilla on kolme kuukautta aikaa (odotusaika) huomauttaa tai antaa ns. yksityiskohtainen lausunto säädösluonnoksesta. Huomautus ei pidennä odotusaikaa, mutta komission huomautus on otettava huomioon säädöksessä. Jos komissio tai jokin jäsenvaltioista antaa yksityiskohtaisen lausunnon, odotusaika pidentyy kuuteen kuukauteen. Jos ilmoituksen lähettänyt jäsenvaltio ei pysty antamaan yksityiskohtaiseen lausuntoon tyydyttävää selvitystä tai muuttamaan säädösluonnosta tyydyttävällä tavalla, jäsenvaltion on pidättäydyttävä kyseisen säädöksen antamisesta.

Myös lopullinen/hyväksytty lainsäädäntö on toimitettava TRIS-järjestelmään.

Jäsenvaltioiden ilmoitukset ja säädösluonnokset löytyvät TRIS-järjestelmästä kaikilla jäsenvaltioiden kielillä: <https://technical-regulation-information-system.ec.europa.eu/fi/search>.
Lopulliset säädökset ovat ainoastaan ilmoituksen tehneen jäsenvaltion kielellä.

3. PERINTEISIÄ TUOTTEITA KOSKEVAT POIKKEUKSET

Komission asetus (EY) N:o 2074/2005

Komission asetuksen (EY) N:o 2074/2005 7 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat myöntää perinteisiä elintarvikkeita valmistaville laitoksille yksittäisiä tai yleisiä poikkeuksia tietyistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 852/2004 rakenteita ja materiaaleja koskevista vaatimuksista. Usein näillä poikkeuksilla sallitaan tietynlaiset rakenteet tai materiaalit, jotka ovat välttämättömiä perinteisten tuotteiden erityispiirteiden kehittymiselle.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ja toisille jäsenvaltioille poikkeuksista viimeistään 12 kuukauden kuluttua poikkeusten myöntämisestä. Ilmoituksessa on kuvattava muutetut vaatimukset, elintarvikkeet ja niitä valmistavat elintarvikehuoneistot sekä annettava muut asiaankuuluvat tiedot.

KOMISSIION OHJEET

Komission yksiköiden valmisteluasiakirjat hygieniapaketissa säädettyjen tiettyjen joustavuussäännösten tulkinnasta ("FAQ on flexibility for food business operators" ja "FAQ on flexibility for competent authorities") löytyvät KOM:n internetsivuilta kaikilla Euroopan unionin kielillä: https://food.ec.europa.eu/safety/biological-safety/food-hygiene_en.

Esim. suomeksi "Usein kysyttyä, Ohjeita elintarvikealan toimijoille": https://food.ec.europa.eu/system/files/2023-04/biosafety-hygiene-faq_all_business_fi.pdf.

ILMOITETUT KANSALLISET SÄÄNNÖT, MUKAUTUKSET JA POIKKEUKSET

MMMa elintarvikehygieniasta (318/2021, muutokset 880/2022 ja 746/2023)

Alkutuotanto

	Kansallinen sääntö	Kansallinen lainsäädäntö	EU-lainsäädäntö	Ilmoitus
1	Kasvien, sienten, munien ja hunajan luovuttaminen kuluttajalle tai toimittaminen paikalliseen vähittäiskauppaan alkutuotannon tuotteina	318/2021 8 §, 14 §, 16 §	852/2004 1 art. 2(c) 853/2004 1 art. 3(c)	2011/132/FIN (8 §, 14 §, 16 §) 2011/286/FIN (8 §, 14 §, 16 §) 2015/629/FIN (14 §) 2016/302/FIN (8 §, 14 §, 16 §)
2	Raaka- ja ternimaidon luovuttaminen ja toimittaminen	318/2021 10 §, 11 §	853/2004 10 art. 8	2011/132/FIN 2011/286/FIN 2013/5/FIN 2013/6/FIN
3	Kalastustuotteiden luovuttaminen kuluttajalle alkutuotannon tuotteina	318/2021 17 §	852/2004 1 art. 2(c) 853/2004 1 art. 3(c)	2011/132/FIN 2011/286/FIN
4	Yksittäisten porojen ampuminen poronhoitoalueella viljelyksillä, piholla 1.5.–30.9.	318/2021 19 §	2019/624 12 art. 1 (b)	2019/264/FIN
5	Karhun nylkeminen ennen sen toimittamista riistan käsittelylaitokseen tai poroteurastamoon	318/2021, muutos 880/2022 20 §	853/2004 liite III, IV jakso, II luku, 1	2011/54/FIN
6	Luonnonvaraisen riistan luovuttaminen kuluttajalle ja toimittaminen paikalliseen vähittäiskauppaan alkutuotannon tuotteina	318/2021 21 §	852/2004 1 art. 2(c) 853/2004 1 art. 3(c)(e)	2011/132/FIN 2011/286/FIN 2015/527/FIN 2015/629/FIN

Rekisteröity elintarviketoiminta

	Kansallinen sääntö	Kansallinen lainsäädäntö	EU-lainsäädäntö	Ilmoitus
1	Vähittäisliikkeen vähäinen, paikallinen ja rajoitettu toiminta	318/2021, muutos 880/2022 27 §	853/2004 1 art. 5(b)(ii)	2011/132/FIN 2011/302/FIN
2	Raakamaidon ja ternimaidon vastaanottaminen ja käsittely	318/2021 29 §	853/2004 10 art. 8 (raakamaito)	2011/302/FIN 2013/5/FIN 2013/6/FIN
3	Siipikarjan ja tarhatun kanin lihan luovuttaminen kuluttajalle tai toimittaminen paikalliseen vähittäiskauppaan	318/2021, muutos 880/2022 32 §	853/2004 1 art. 3(d)	2011/132/FIN 2011/302/FIN 2015/527/FIN 2015/629/FIN

4	Poronlihan ja poron kuivaliham toimittaminen kuluttajalle poronhoitoalueella	318/2021 33 §	853/2004 10 art. 2019/624 12 art. 1(a)	Ilmoitettu 19.12.2005 2019/271/FIN
5	Luonnonvaraisen riistan lihan luovuttaminen kuluttajalle tai toimittaminen paikalliseen vähittäiskauppaan	318/2021, muutokset 880/2022 ja 746/2023 34 §	853/2004 1 art. 3(e)	2011/132/FIN 2011/302/FIN 2022/883/FIN
6	Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen järjestämät pelastautumisharjoitukset	318/2021 35 §	-	2011/132/FIN
	Mukautus	Kansallinen lainsäädäntö	EU-lainsäädäntö	Ilmoitus
1	Valvontaviranomainen voi sallia WC:n ja pukeutumistilan sijoittamisen elintarvikehuoneistosta erilliseen tilaan tai rakennukseen sekä myös muun kuin vesihuuhtelukäymälän (WC)	318/2021 25 §	852/2004 liite II, I luku, 3 (vesihuuhtelukäymälä), 852/2004 liite II, I luku, 9 (WC:n ja pukeutumistilan sijoitus)	2014/103/FIN
2	Kalastustuotteiden käsittelyyn voidaan käyttää puhdasta vettä, jos se ei vaaranna elintarviketurvallisuutta	318/2021, muutos 880/2022 31 §	853/2004 liite III, VIII jakso, 3(c)	2011/54/FIN
3	Kalastustuotteiden (silakan ja kilohailin) jäädytyspoikkeus	318/2021, muutos 880/2022 31 §	853/2004 liite III VIII jakso III luku D(3) (jäädytys)	2015/279/FIN
4	Kalastustuotteiden savustus elintarvikehuoneiston ulkopuolella perinteisellä menetelmällä, jos elintarviketurvallisuus ei vaarannu	318/2021, muutos 880/2022 31 §	2074/2005 7 art.	Ilmoitus 6.11.2023

Hyväksytyt elintarvikehuoneistot

	Mukautus	Kansallinen lainsäädäntö	EU-lainsäädäntö	Ilmoitus
1	Valvontaviranomainen voi sallia WC:n ja pukeutumistilan sijoittamisen elintarvikehuoneistosta erilliseen tilaan tai rakennukseen, sekä myös muun kuin vesihuuhtelukäymälän (WC)	318/2021 39 §	852/2004 liite II, I luku, 3 (vesihuuhtelukäymälä), 852/2004 liite II, I luku, 9 (WC:n ja pukeutumistilan sijoitus)	2014/103/FIN
2	Kalastustuotteiden käsittelyyn voidaan käyttää puhdasta vettä, jos se ei vaaranna elintarviketurvallisuutta	318/2021, muutos 880/2022 43 §	853/2004 liite III, VIII jakso, 3(c)	2011/54/FIN
3	Kalastustuotteiden (silakan ja kilohailin) jäädytyspoikkeus	318/2021, muutos 880/2022 43 §	853/2004 liite III VIII jakso III luku D(3)	2015/279/FIN

4	Teurastamossa ja poroteurastamossa ei tarvita erillistä tilaa alkuperätilalla tapettujen eläinten vastaanottoa varten eikä poroteurastamossa tarvita erillistä tilaa ampumalla lopetettujen porojen vastaanottoa varten, jos teurastusta jatketaan välittömästi eläinten elintarvikehuoneistoon tuonnin jälkeen	318/2021, muutos 880/2022 49 §	853/2004 liite III, I jakso, IV luku 19	2014/103/FIN
5	Riistan käsittelylaitoksessa ja poroteurastamossa ei tarvita erillistä tilaa nylkemättömän ja kynimättömän luonnonvaraisen riistan vastaanottoa varten, jos teurastusta jatketaan välittömästi riistan elintarvikehuoneistoon tuonnin jälkeen	318/2021, muutos 880/2022 49 §	853/2004 liite III, I jakso, IV luku, 19	2014/103/FIN
6	Lihan leikkaaminen on mahdollista pienteurastamossa, poroteurastamossa ja riistan käsittelylaitoksessa ilman erillistä leikkaamotilaa (täytyy hyväksyä leikkaamoksi)	318/2021, muutos 880/2022 49 §	853/2004 liite III, I jakso, III luku, 3 ja III jakso, 1	2011/54/FIN
7	Pienteurastamoilta ei tietyissä tapauksissa vaadita navettaa, vaan muu odotustila riittää	318/2021, muutos 880/2022 52 §	853/2004 liite III, I jakso, II luku, 1(a)(b)	2011/54/FIN 2015/601/FIN
8	Pienteurastamossa ei tarvita erillistä tilaa tainnutusta ja verenlaskua varten	318/2021, muutos 880/2022 52 §	853/2004 liite III, I jakso, II luku, 2(c)(i)	2011/54/FIN 2015/601/FIN
9	Pienteurastamoilta ei vaadita erillistä lukittavaa tilaa jälkitarkastukseen otettua lihaa varten (säilytettävä erillään merkittyinä)	318/2021, muutos 880/2022 52 §	853/2004 liite III, I jakso, II luku, 5	2011/54/FIN 2015/601/FIN 2016/301/FIN
10	Siipikarjateurastamoilta ei vaadita erillistä lukittavaa tilaa jälkitarkastukseen otettua lihaa varten (säilytettävä erillään merkittyinä)	318/2021, muutos 880/2022 55 §	853/2004 liite III, II jakso, II luku, 5	2011/54/FIN 2016/301/FIN
11	Poroteurastamoilta ei vaadita navettaa, niille riittävät aitaukset tai karsinat, joiden ei tarvitse olla helposti puhtaana pidettävät	318/2021 57 §	853/2004 liite III, III jakso, 1	2011/54/FIN
12	Poroja ei tarvitse juottaa, jos niiden saatavilla on riittävästi puhdasta lunta	318/2021 57 §	853/2004 liite III, I jakso, II luku 1(a)	2015/38/FIN

13	Poron kuivalihan valmistus perinteisellä menetelmällä ulkokuivatushäkeissä poronhoitoalueella	318/2021 59 §	2074/2005 7 art.	Ilmoitus 29.12.2006
	Kansallinen lainsäädäntö (täydennystä EU-lainsäädäntöön tai joustoa siitä)	Kansallinen lainsäädäntö	EU-lainsäädäntö	Ilmoitus
1	Toimintojen ajallinen erotus (ml. vähittäiskauppa)	318/2021, muutos 880/2022 38 §	852/2004 liite II, I luku, 2(a) (riittävät työtilat)	2011/54/FIN
2	Poikkeus pintamateriaalivaatimuksista, jos oleellista tuotantoprosessin kannalta	318/2021 39 §	852/2004 liite II, II luku, 1(a)(b)(e)(f)	2011/54/FIN
3	Raakamaidosta annettavat tiedot	318/2021 40 §	-	2013/6/FIN
4	Mukautus vastaanotettavan maidon mikrobilääkejäämätutkimuksesta maidontuotantotilan yhteydessä sijaitseville elintarvikehuoneistoille	318/2021 41 §	-	2011/54/FIN 2014/103/FIN
5	Pienteurastamoilta ei vaadita sivuraidetta	318/2021 50 §	-	2011/54/FIN 2015/601/FIN

MMMa elintarvikevalvonnasta (315/2021, muutos 842/2022)

	Poikkeus	Kansallinen lainsäädäntö	EU-lainsäädäntö	Ilmoitus
1	Poroteurastamon henkilökunnan tarkastustehtäviä koskeva poikkeus	315/2021 4 §	2019/624 12 art. 1(c)	2019/264/FIN
2	Pienteurastamon <i>post mortem</i> - tarkastuksen poikkeukset	315/2021 5 §	2019/624 7 art. 1(b) 2019/627 13 art. 2	2019/264/FIN
3	Tarhatun riistan <i>ante mortem</i> - poikkeus	315/2021 9 §	2019/624 6 art. 5	2019/264/FIN
4	Porojen <i>ante mortem</i> -poikkeus	315/2021 9 §	2019/624 12 art. 1(b)	2019/264/FIN
	Kansallinen lainsäädäntö (täydennystä EU-lainsäädäntöön tai joustoa siitä)	Kansallinen lainsäädäntö	EU-lainsäädäntö	Ilmoitus
1	Elintarvikeketjutietojen säilyttäminen ja tarkastaminen pienteurastamon yhteydessä olevalla alkuperätilalla siellä kasvatettujen eläinten osalta	315/2021, muutos 842/2022 7 §	853/2004 liite II, III luku, 1 ja 2	2011/304/FIN
2	Tiettyjen elinten pakolliset hylkäykset raskasmetallien vuoksi	315/2021 10 §	2019/627 45(i) art.	2011/304/FIN
3	Virkaeläinlääkäri voi määrätä lihantarkastuksessa hyväksytylle lihalle erityiskäsittelyjä elintarviketurvallisuussyistä,	315/2021 12 §	2019/627 47 art.	2011/304/FIN

	lisäksi tietyt pakolliset erityiskäsittelyt mm. kuumennus salmonellatartunnan yhteydessä			
--	--	--	--	--